

GÜMNAASIUM: JAH VÕI EI?

Kord püüdsid laua taga istujad ühel väga ametlikul koosolekul vastata küsimusele: kas meie linnale on vaja eesti ja vene gümnaasiumi? Neid lugupeetud lugejaid, kes ruttavad vastama, et pole vaja, palume mitte kiirustada. Ärgem unustagem, et iga asja puhul tuleb enne mõelda ja see teistega läbi arutada. Kuulakem ära nende inimeste arvamus, kes tol õhtul vestlusringis olid. Need olid Jõhvi 1. keskkooli psühholoog Leili Kukk, linna hariduskoon-dise juhataja Valeri Korb, lastekodu direktor Juri Tšumel, polütehnikumi õpetaja, Roerichi ühingu liige Vladimir Žilkin ja Põlevkivi Instituudi vanemteadur Viktor Alekankin.

Gümnaasium Kohtla-Järvel? Mis see on, kas moeküsimus, soov pealinlastest mitte maha jääda, praeguse kooli eiramine või veel midagi muud? Pakume lugejatele arvamusel sel teemal.

V. Alekankin: Meie jutuajamise eestvedajaks võib pidada Kohtla-Järve Lastekaitseliitu. See pole juhuslik. Meie ees on ülesanne viia IME ellu ning leida väljapääs tänasest keerukast olukorrast. Selle lahendamiseks on vaja tarku energilisi inimesi. Kust neid võtta?

Keskkoolide parimad lõpetajad lahkuvad linnast. Erilist lootust ei maksa panna ka teiste liiduvabariikide kõrgkoolide lõpetanutele. Peame ise lahenduse leidma.

Mida kujutavad endast meie linna parimad keskkoolilõpetanud? Vahel ei vasta isegi parimatest

parim euroopaliku hariduse nõuetele. Lõpetanu ei valda keeli, tal on üpris ähmane ettekujutus eetikast, tema vaimsed vajadused ei ole kuigi kõrged. Päevakorda tuleb tõsta tulevase intelligenti ettevalmistamine. Kui soovite, on see isegi meie ellujäämise küsimus. Kõik on ju sellega päri, et hea iluuisutaja ettevalmistamine on aeganõudev, miks peaks siis saama arstiks või õpetlaseks lihtsalt iseenesest. Seda ei saa olla!

Minu meelest vajab Kohtla-Järve nii eesti kui vene gümnaasiumi, ja seda andekate laste jaoks.

(Järg 2. lk.)

GÜMNAASIUM: JAH VÕI EI?

(Algus 1. lk.)

V. Korb: Gümnaasiumi vajalikkust ma ei vaidlusta, kuid linn pole selle loomiseks valmis. Pealegi ei ole selle küsimuse lahendamisele ainuüksi koondisele jõukohane. Vaja on täitevkomitee abi. Igal juhul on küsimus vaja üles tõsta, sellest rääkida ka linnanõukogu istungjärgul ja täitevkomitee istungil.

Mõistagi toob gümnaasiumi loomine kaasa palju raskusi. Üks mure kerkib kohe ruumidega, teine, mis samuti oluline, on kaader. Õpetajaid ei jätku üldhariduskoolidele, saati siis veel gümnaasiumile. Me ju kõnelesime siin, et gümnaasiumiõpetajal peavad olema põhjalikumad teadmised. Kui me vaid vahetame siin üldhariduskooli seinal, toome asja üle kahju.

J. Tšumel: Kõneleme küll, et ühiskond peab looma tingimused isiksuse igakülgeks arenguks, ometigi koolides neid pole. Kuid kui me loome teatud diferentseeritud õppesüsteemi, saaksid õpilased end paremini arendada. Ent ma pole veendunud, et see idee võetaks rõõmuhoisetele vastu.

L. Kuk: Gümnaasium tähendab eelkõige humanitaarharidust. Just sellega on meil asjalood pahad. Praegu kõneleme kõlbluse kriisist ühiskonnas, kuritegevuse kasvust. Oleks naiivne arvata, et kõik muutub paremaks, kui aga suurendame miilitsatöötajate arvu ja varustame nad vajalike tehnikavahenditega. Sellega me küsimust ei lahenda. Kui me ei hakka selle pärast ise südant valutama, kui me ei pöördu avalikkuse poole kahe gümnaasiumi avamise küsimuses, vaevalt meil siis midagi muutub. Meie üldhariduskoolide tase lihtsalt ei anna põhjust optimismiks. Ma ei mõtle siin mitte niivõrd teadmiste kogumist, kuivõrd õpilaste haritust. Need on kaks eri asja.

V. Korb: Ma mõistan, kuid me peame vaatama küsimusele realistlikult. Siit ka minu esimene küsimus: missuguse ainelise baasi peale me koolid loome? Toon näite koolide ehitamise tempost meie linnas: Iidlas alles ehitatav kool pidi käiku minema juba oma neli aastat tagasi...

V. Zilkin: Lõppude lõpuks peame ju ometi mõistma, et uut tüüpi kool tähendab teistmoodi lähenemist kultuuriküsimustele. See tähendab ühiskonna ja meie kõigi pääsemist. Muidugi mõista on sellise kooli loomine keerukas, nimetagem teda siis kuidas tahes. Küsimuse arutelu ei maksaks karta. Mis puutub õpetajatesse, siis peaks meie linnas olema inimesi, kes oleksid võimelised töötama niisuguses õppeasutuses. Paljud küsimused saaksid lahendatud, kui kaasaksime neid jõudusid, kes perestroika ajal Kohtla-Järvel endast märku on andnud.

V. Alekankin: Kui tahame riigi kriisist välja viia, peame juba täna hoolt kandma, et seda teeksid haritud inimesed, ja hariduse peavad need inimesed saama juba täna. Me oleme lihtsalt kohustatud leidma selleks vahendeid. Vahest oleks mõttekam loobuda mõnest seni planeeritud ehitusest ja ehitada linna kaks gümnaasiumi, kus õpiksid andekad lapsed, sõltumata ainelisest olukorrast või päritolust.

Mida on niisugusele gümnaasiumile vaja? Kindlasti oma programme. Mis puutub venekeelseisse õpinguisse, siis läheb tarvis Eestis adaptatsiooniaega (keeke ja kultuuri tundmaõppimiseks). Kontseptsiooni loomine on juba erialaküsimus. Lastekaitseliit peab saavutama, et linnanõukogu leiaks võimalused hoonete ehitamiseks. Ei usu, et seda ei toeta Virumaa Fond ja TKÜN. Kui nad (aga vahest ka eraisikud) on võimelised annetama, siis las tegeleb rahaasjadega hooldusnõukogu. Ka õpetajaid võib leida, kui lahendatakse iseseisvalt palgaküsimus. Ma ei näe selles midagi halba, kui hea, mõtle õpetaja saab palka niisama palju kui kaevur.

Valitud on uus linnanõukogu. Mulle näib, et nende kahe omapärase õppeasutuse küsimus peaks tingimata olema istungjärkude päevakorras. Võimalik, et see saab olema esimene samm

hariduses, kus isiksusest süsteem muutub konkreetset inimest arvestavaks süsteemiks. On ju üldhariduskooli orientatsioon kõigile teada: see on orienteeritud keskmisele õpilasele. Kõik lausa peavad mahtuma keskmise alla. Mis sellest välja on tulnud, teame kõik.

L. Kuk: Kas me ehk ei ülehinda raskusi oma teel? Kas ei saaks võtta kasutusele mõnda vana hoonet? Olulisim on ju siiski, Eesti gümnaasium võiks olla samas hoones, kus ta oli kunagi — Puškini tänavas, nüüdses pioneerimajas, 20—30-ndail aastail võideldi meie regioonis otsustavalt humanitaarhariduse eest, gümnaasiumis õpetati viit keelt.

Minu meelest võib ka vene õppekeelele gümnaasium kasutada mõnda olemasolevat koolihoonet. Kuid ei see ega teine kool ei tohiks asuda äärelinnas. Ärgem unustagem, et ka keskkond mõjutab inimest.

J. Tšumel: Just-just. Võib juba ette kujutada, missugused näevad välja need gümnaasiumid ümbertõugatud prügiurnide taustal. Ma ei välista ka etteheiteid elitaarsuses. Kuid andeka õpilase jaoks peab gümnaasium olema hüve.

V. Alekankin: Loodav gümnaasium peaks olema sammuke lähemale lapse mõistusele ja hinge. Lastel peades tuleb idanema panna mõte, et haritud olla on tähelepanuväärne ja prestiižikas.

V. Zilkin: Sooviksin, et neis koolides ei eelistataks ei humanitaarset ega tehnilist haridust. See peaks olema humanitaar- ja reaalteaduste süntees kindla suunitlusega sellele, et õpilane seostab omandatu kultuuriga. Asja ei tohi jätta ainult mingite teadmiste andmise tasemele.

L. Kuk: Mulle näib, et gümnaasiumide loomine Kohtla-Järvel ei nõuagi erilisi vahendeid. Tarvis on hoopis muud — haridussüsteemi reorganiseerimist linnas nii, et õppetöö keskmes oleksid õpetaja ning õpilane. Mõlemad on teineteisele väga vajalikud.

Toimetusele: On ju naljakas, jutt gümnaasiumidest meie räpase olme juures? Ohu olukorras, mida nimetatakse harimatuseks? Kuid kõikjal ja alati on selle vastu võideldud ikka haridusega. Mis oleks, kui meiegi püüaksime? Kuidas teisiti saada haritud ja kultuurseks inimeseks? Ärgem kõigis surmapattudes ka koole süüdistagem. Sest kui koolid praegu küsimusi lahendatud ei saa, siis ärgem nõudkemgi. Ja kui nii, siis hoolitsegem ka ise.

Ka pole ülearune meenutada, et just gümnaasiumid andsid omal ajal lõpetanutele sellise vaimse rikkuse varu, millest jätkus kogu eluks, et olla intelligentne inimene. Isegi sel juhul, kui inimene enam kusagil edasi ei õppinud.

Kas me tahame oma lapsi just sellistena näha või mitte? Aja-leht on valmis andma leheruumi küsimuste üle arutlemiseks. Võtku sõna õpetajad, lastevanemad ja õpilased ise. Just viimaste pärast murramegi pead gümnaasiumide üle.

Sofja BAUER